Taksa plaćena u gotovu

CIJENA 3 DIN

OBITELJ

BR. 15

15. TRAVNJA 1939.

OBITELJ

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA XI. U ZAGREBU 15. TRAVNJA 1939. BROJ 15

Idila

Šarka

Napisala Karla Kolesarić

Savili smo gnijezdo u Hrvatskoj Švici, osam stotina metara nad morem. Kućica viri iz borove šume, kao bajoslovni Montsalvat iz oblaka, te gleda modrim okancima vedro oko sebe. Kad ih jutrom otvori, vidi, kako se spuštaju bijele maglice poput vilinog vela na krošnje golemih jela i omorika, da ih osvježe rosicom. Vidi cvjetne livade isprepletene čipkastom paučinom, u kojoj su zastale rosne kapi, te se blistaju na jutarnjem suncu poput dragoga kamenja; zatim male oranice, mukom otete gorskim kamenjacima. Vidi, kako kirijaši voze lijes iz šume na drevnoj Karolinskoj cesti, i kako šumski radnici idu na posao odmjerenim koracima gorštaka; mladi pjevaju, a stariji idu šutke. Utihnuli su, izmučeni od mnogogodišnjeg teškog rada te razočarani u nadi, da će se pod starost odmarati.

Vidi i bijelu vrpcu Lujzinske ceste, koja se vijuga do mora kroz drevnu šumu i prijatna sela. Ta nekadanja žila kucavica Gorskog Kotara utihnula je, kad je prvi zvižduk lokomotive odjeknuo gorom i oživjela nanovo autoprometom. Cesta je trošna i dimi se od prašine iza svakog auta, ali nema više generala Vukasinovića, da ostarjelu pretvori u modernu autocestu. Gleda i krasne planine i proplanke, na kojima pase blago i pastiri sviraju u frulu. Gleda vlakove krcate putnika iz svih zemalja, a i teretne vlakove s kočničarima pocrnjelim i napola ugušenim od nesnosna dima sušačkog tunela... A kad se spusti veče, onda vidi ono najljepše, bajno: večernji vlak, putujuće sjajno rasvijetljene kućice, predvođene od zmaja, koji riga vatru. A u šumi iza željezničke pruge vapnenice, koje se žare poput paklena ognja i pred kojima se fantastično ističu silhuete ložača.

Nazvali smo kuću Spasimir. Činilo nam se, da je to najljepše ime za mjesto počinka u tim burnim vremenima.

Zaželjeli smo i malo gospodarstvo. Ta mi u gradu znademo tako malo o dobrim našim domaćim životinjama, koje nas bez štrajkova i prigovora danomice opskrbljuju najpotrebnijom hranom, mlijekom, sirom, maslacem, jajima i mesom.

Dogodi se, da me jedna šarena kokoš nauči gledati drugim očima naše domaće prijatelje.

Šarka je došla k nama kao pilence. Došla iz ravnice u gorski kraj i uživala u cvjetnoj livadi, koja je obilovala slasnom hranom. Čeprkala je po travi, rasla i postala veliko šareno pile, krasno poput fazanke. Ljepota njena poštedi je od ubitačnog noža. Ostavili smo je zajedno s kokotom stambolcem za sjeme. Prezimjela je kod našim dobrih prijatelja.

Slijedećeg proljeća došli smo po nju. Ali veliko razočaranje nas dočeka.

»Vaša sjemenjača je jalova,« reče nam gospođa Marija. »Najbolje bi bilo, da je zakoljete.«

Nu šarka se bila razvila u gizdavu kokoš. Zadivila nas je i mi je poštedismo po drugi put.

Bila je ponosita. Držala se postrance u koćku, te napadala drugu perad, koja joj se previše približavala. Nije nikako htjela u skupu zobati. Navikla na svoga druga, slijedila ga ljubomorno. Jao si ga suparnici, koja bi se odazvala poma-

Slika desno:
GLAZBA U OBITELJSKOM KRUGU

mnom pijetlovom zovu. Skočila bi na nju kao mahnita i otjerala je daleko.

Kad ogladni, stvori se preda mnom, kokodače, obilazi oko mene, dok je nisam razumjela i posebice metnula hranu i vodu za nju. Naučila se na me i slijedila me kao dijete. Zobala je najradije iz moje ruke. Ali jaja nije snijela, ama nijednog! Jalova je zaista, pomislih.

U gorskim krajevima je za vrijeme kosidbe, kada se mirisava trava, to veliko blago gorštaka, sprema za zimu, teško dobiti jaja. Domaćice ih trebaju za mobu. Ali baš kada nije bilo jaja i kad su i u susjedstvu prestale nositi kokoši, došla je šarka pred kuću, te stala glasno i jasno kokodakati, da je odjekivalo s brda i dola.

»Šarko, da nisi snijela jaje?« zapitah iznenađena.

Ona me odvede na livadu. Zavirujući oko grmlja uočim ispod glogova trna gnijezdo i u njemu njen pronosak, prvo jaje! A ona se stade hvaliti iza glasa. Pridošao je i kokot i kad je ugledao čudo, stade i on ponosno kukurijekati. I svi su kokoti u susjedstvu zapjevali i začuđeno se upitali: šta je? A moj zaljubljeni stambolac obilazi ponosno svoju drugu.

Šarka je svakog dana snijela jaje. Ostavila sam polog, a druga jaja spravljala. Pri tom bih se ispričavala šarki:

»Vidiš, koko, takvi smo mi ljudi. Zli smo i sumnjivi. Osuđujemo, a onda nam je žao. Ne, koko, ti nisi jalovka! Dobra si i u pravo vrijeme si se sjetila darivati me jajima!«

Pošto je šarka snijela punu zdjelu jaja, stala je kvocati, te naskoro nasjela.

Ljeto bijaše suho i neobično toplo. Jednog sparnog dana nadvio se oblak iznad Spasimira. Mukla grmljavina približujući se prijeti. Povjetarac utihne, utihnu i priroda, umuknu ptičice. Najednom se digne silan vjetar. Misliš, da će iskorijeniti stabalje. Malo zatim spuštaju se prve kapi kiše. Nebo se otvori i eto kiše kao iz kabla. Prolomio se oblak.

No ljetna kiša ne traje dugo. Zasjalo opet zlatno sunašce i začuđeno gledalo na mokri taj svijet, nad kojim je nemilo harao bog Pluvius. Sunčane zrake se odbijaju iz stotinu lokvica, dok sa svih strana rominjaju ostaci kiše, da se malo niže skupe u jezero, koje će progutati podzemlje.

Sjetih se kokoši. Da li se skonula u kokošinjak? Pogledam, ali je tamo nema. Idem do gloga, a pod njim sjedi na gnijezdu moja šarka, prokisla do kože. Ona brižno čuva svoje jaje, pa makar se i svijet potopio. Pogledala me sva uplašena. Koliko li požrtvovnosti za svoj podmladak u tog malog stvora!

Da se uzalud ne muči, raspitah se kod iskusnih gospodarica, kako da je odučim od kvocanja. Uputiše me, da je uronim u hladnu vodu. Moradoh sirotu šarku nekoliko puta nakvasiti, dok se nije odrekla nade u potomstvo.

Ne potraje dugo, zarumeni joj se opet kresta i malo zatim raskokodače se kokoš. U nadi, da ću opet naći jaje, potražih gnijezdo pod glogom. Ali me nada izjalovila.

Pretražih sva druga mjesta pod grmljem i drvećem, no jajetu ni traga. Pazila sam, kuda ide šarka. Prošetala se svakog dana livadom, raskokodakala se, nazobla kukuruze, napila vode i nestala, kao da ju je progutala crna zemlja. Vara me! Krije jaja preda mnom. Ali gdje gnijezdi?! Stala i kvocati, a da joj nisam otkrila utočište.

Jednog jutra čujem pijukanje i vidim, kako šarka izlazi sa trinaestero piladi iz škulje u međi. Uspjelo joj je potajno izleći svoje mlade. Radosno je kvocala, čeprkala po travi i mamila zlatnu svoju pilad. A pilići pijukali vrzajući se oko nje i natječući, koje će prvo uloviti zalogaj.

U šumi, koja se stere više i niže livade, ugnijezdio se najljući neprijatelj živadi, jastrijeb kokošar. I on je imao ženku, i ona mu je izlegla potomke. Mladi jastrebići, uvijek gladni, trebali su svakim danom veće zalogaje. Tatica je zato često morao visoko uzletjeti, da poput pilota izvidnika pregleda polje i livade, ne bi li ugledao lovinu. Uočio je brzo svojim sokolovim očima neke male svijetle točkice na ledini, koje su se micale amo-tamo. Znao je on, što je to, i vratio se u šumu, kao da hoće dojaviti ženki i mladima radosnu vijest o slasnoj pečenki.

Ali je njega opazila budna kvočka. Digla je strahovitu graju, da se sva živad sletjela, i pilići se okamenili od straha. Sklonula se pod zaštitni grm i mamila svoje mlade onamo. Pričala im je nešto. Šta? Zacijelo priču o strašnom i krvoločnom jastrebu, koga se trebaju bojati kao najvećeg neprijatelja. Možda ih i kao brižna mati upućivala, da se klonu ledine i radije ostanu pod grmljem, jer ih tamo ne može vidjeti kleti razbojnik.

Al mladost ludost. Brzo zaboravlja dobre savjete. Razbježali se naskoro pilići na sve strane bezbrižno loveći kukce i lepire.

Već je i kvočka zaboravila krvnog neprijatelja, kada eto jastreba. Dolazio je po svoj plijen. Uzletio je visoko i onda se strelimice spustio na ledinu. Upravo je htio ugrabiti jedno od zlatne piladi, kada dojuri kvočka. Kokodakala je iz petnih žila naglo, uzrujano, i onda se junački bacila na jastreba. Napala ga svom snagom.

Gledala sam cijeli prizor. Dah mi zastane. Uhvati se moja šarka u koštac s jastrebom. Ne mari ona, što je jastreb peruša, da joj krv kaplje iz rana, koje joj zada oštri kljun grabilice, ne mari poginuti — samo jedno je goni: spasiti svoje mlade. Leti perje širom, ali kvočka ne ustukne, bori se hrabro. Uto dotrčim, razbojnik ostavi kvočku i uzleti.

Šarka se sva izmorena sakrila pod grm sa svojim pilićima. Gledam za njima i zamislim se. Jedan drugog goni, uznemiruje, upropašćuje — a mi smo nazvali našu kuću Spasimir. Postoji li igdje na zemlji mir, koji tražimo? Ili je samo nad oblacima?

Majka i odgoj naroda

Napisao Josip Stipančić

Zakon je naravi, da je obitelj u prvom redu pozvana da uzgaja svoju djecu. Gdje je obitelj nezavisna i slobodna cjelina, jer je država ne priječi u njenu zvanju u granicama zajedničkih i općenih probitaka, tu će obiteljskim duhom provejavati onaj dah ljubavi i mira, koji svija svoje toplo gnijezdo na svetom domaćem ognjištu.

Prva uzgajateljica je po prirodi majka. Majka je blaga i mila duša, pa uzgoj djetinje i dječačke dobe nosi na sebi biljeg položaja, što ga žena majka ima u obitelji, jer taj uzgoj pripada upravo kućnom životu. Zato treba majci ženi priznati njezina sveta prava, pa će tada moći vršiti zadaću, za koju je priroda odredila. Stoga je umni pjesnik carskoga Rima Horacije vrlo dobro kazao, kad je pjevao: »Hrabri se rađaju od hrabrih i dobrih; u goveda, u konja ima vrlina njihovih roditelja, a grabežljivi orlovi ne rađaju plašljivu golubicu.« Dakle u prvom redu zavisi od nazora, što ih narod ima o obitelji, kakav će biti uzgoj u kojega naroda, a tek u drugome redu o značaju i njegovu životu.

Gdje država drži obitelj svojom ropkinjom, ondje nema u uzgajanju individualne slobode, pa je život političan. Tu će utjecaj majke žene na djecu biti veoma neznatan. Stoga ako hoćemo bolju budućnost u našem hrvatskom narodu, moramo majci ženi dati ono mjesto, koje joj pripada po naravi. Treba joj pripoznati njezina sveta prava, da mogne vršiti svoju veliku zadaću. Djeca pripadaju u prvom redu majci ženi, i dajmo djecu majci ženi, pa će nas i Bog blagosloviti, jer smo udovoljili Njegovu zakonu i Njegovoj volji.

I kod starih Rimljana, koji su bili daleko od kršćanskog shvaćanja i životnog ideala, značajne su majke rađale i značajne sinove, baš kao što srčana lavica rađa srčane laviće. Majka uči djecu, kako treba pošteno živjeti i časno umirati, i zato je majka žena u životu rimskoga naroda vrlo znamenita pojava. Rimljani su dobro razabirali, da uspjeh djece najviše zavisi od prvog odgoja, a osobito su majčin utjecaj držali blagotvornim, pa su i kazivali za djetinje doba: uzgajati u majčinu krilu. U starom se Rimu svaki sin uzgajao na krilu i grudima svoje majke, a ne u izbici najmljene dojilje. Stoga su Rimljani pripoznavali rimskoj matroni važnost, koju je doista i zaslužila. Kad su tako radili stari pogani Rimljani, to moramo raditi tim više mi Hrvati, koji smo jedan od najplemenitijih dijelova kršćanskoga svijeta.

DJEVOJČICA

Izvorni roman „Obitelji“

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA

(Nastavak)

Ali onda hoćeš ne ćeš, možda i preko volje osvojena ovom uspjelom imitacijom iz drugoga svijeta, htjela je da se i ona pokaže, da joj taj svijet nije tuđ, pa se upravo spremala da zametne razgovor, kako bi se to izrazilo makar samo i zato, da ispituje i procijeni, što u interesu Marice, svojega kumčeta, a što i da se provjeri glas »naroda« o tom najnovijem đuvegiji Lulićkine kćeri, kad li se mladić iznenada digne, pogledavši prije na sat, i rekne da mora otići, jer u gradu ima još važna posla. Nakloni se pred gospojom kumom kao ono malo prije i čime ju je ponovo zabušio, da je jedva smogla otpozdrav i htio da izađe s kratkim rukovanjem s Maricom. No videći je zbunjenu i zaplašenu makar i na silu nasmješljivu, bude mu je žao i on rekne, da će se skoro opet javiti, čim svrši poslove u Virovitici. Nato ga nestane.

Marica u sto strahova ostala sama sa kumom. U njenoj je glavi brujalo kao u vodenici. Šta će sada samo svega morati da sluša od gospoje kume?!

Međutim gospoja kuma ni riječcom više ne spominje strana mladića. Je li joj se razažila Marica? A ona ju je voljela na svoj način, pa možda osjetila u ovaj čas, da ima stvari u djevojačkom životu, u koje se ne smije izravno dirati. Bilo što, ona se razglagolala o svemu i svačemu, počevši o rukavičarskom radu Maričinu pa redom kroza sve novice podravske, dok se nije počelo smrkavati i Marica počela spremati posao pa da će gospoju kumu ponuditi čašicom rakije. Ne razumije, gdje mati tako dugo izostaje.

»Jesam li ja tebi kazala, da se ona ne će tako brzo vratiti od Štolcerke. Valjda znaš svoju mater.«

No i kuma nema više vremena dulje ostati. Došla je samo, da ostavi stare rukavice, neka bi joj ih Marica do zgode pokrpala. Doći će skoro opet.

Nato i ona ode, a da se nije pravo ni znalo, pošto je došla.

Kad ona malo dalje od kuće, a to eto ti Lulićke. Bila je neobično crvena u licu i iz usta izlazili mirisi slatke rakije.

»Aha,« pomisli gospoja kuma. »To li joj nije dalo prije otići iz one velike kuće. Mjesto da kod svoje kuće čuva kćer, obilazi po tuđima, da se opija likerima i finim vinima.«

No ne rekne ništa o tim svojim mislima, nego na Lulićkino bučno ispričavanje zbog svoga zakašnjenja i ponovnog pozivanja, da se vrati u kuću, uzme Lulićku tvrdim hvatom za ruku i povedavši rekne joj tiho i bez okolišanja:

»Slušaj, Kato, pazi ti na tvoju Maricu, zato sam došla, da ti to kažem.«

»A što, a što gospojo kumo?« ponešto će zapletenim jezikom Lulićka, »što je opet s Maricom?«

»Da, da, rekoh ti, čuvaj je! Dok se ti napiješ slatkim rakijama po varoši i vrzeš se oko tuđih svatova, dotle ostavljaš rođenu kćer samu s tuđim momkom. Gdje ti je pamet tvoja? Kažem ti ja, varoš je opet puna Marice i novoga đuvegije; pazi se, da se opet ne osramotite; a ovaj put mogla bi biti bruka, kakve nije bilo za sve četiri razvrgnute udaje tvoje kćeri. Ovaj put je ozbiljno, to ti ja kažem — vidjela sam na svoje rođene oči.«

»Ali, ali, gospojo kumo, ta valjda nije, ta gospodin je Mirko samo prijatelj našega Ive i došao je samo da izruči pozdrav i poruku. Ivo se ženi, treba mu krsni list i on će ga ponijeti u Sisak Ivi. I to je sve.«

»Tako, to je sve! A što ovaj gospodičić iz bog te pita otkuda dolazi svaki čas k vama, kad treba i kad ne treba: i sjedi po pola dana kraj djevojke, to nije zar ništa? Misliš, da se to ne zna i ne čuje?«

»Pa to je, što se voli razgovarati s Maricom. Veli da je pametna djevojka, lijepo pjeva i . . .«

»Aha, razgovarati, pjevati! . . . To je ono pravo! Nego čuj me, Kato, Marica je moje kumče i moja je dužnost, da pripazim na nju, da ne pođe po kvaru. Nijesam se umiješala da sada u tvoje petljanje oko njenih dosadašnjih zaruka, jer sam držala, da su to tvoji poslovi; ali sada ja znam, da je ta stvar ovaj put — Maričina — da upravo Maričina! A ovaj vjetrogonja iz bijela svijeta ne će se njom oženiti, to ti ja velim.«

»Pa ko govori o ženidbi?« ražesti se sada i Lulićka, sjetivši se Maričinih riječi od nedavna.

»A šta onda traži momak u kući čestite djevojke? Uostalom ja sam svoju dužnost učinila, a ti radi kako znaš.«

Nato se rastanu. U Lulićkinoj glavi počelo se komešati. Stajala je čas dva pred kućom i na po tupo gledala za »gospojom« kumom i njenom uzvitlanom mantiljom, koja joj je nemalo imponirala. Da imponirala baš kao i šešir — ti očiti

znaci gospodstva, kojima Kata Lulićka i pored sve svoje prirođene otresitosti nije nikada odolijevala, pa ni onda, kad bi se sjetila davnih djevojačkih dana, kad su one obadvije kao one Podravke, ispirale rublje na Dravi. Jer otkako je Ani Glogićevoj posrećilo pa se udala za učitelja i zamijenila šamiju sa šeširom, podigla je ta okolnost u vezi sa svilenim mantiljama već sama po sebi nepremostivu socijalnu pregradu između obih žena, sve da izviše i nije Kata jedno vrijeme bila sluškinja u gospoje učiteljke, dok se iz njene kuće nije udala za ribarskog majstora. I makar je poslije došlo i zajedničko kumstvo, šešir nije više nikako dao marami, da se obje žene izjednače.

Lulićka je još nekoliko hipova stajala i u velikoj nedoumici gledala za mantiljom. Onda se gane, digne ruke i promrsivši neke baš ne osobito ljubezne riječi, razveže šamiju — bilo joj je vruće postalo — i krene u kuću. No dok je prolazila trijemom, počela ju je hvatati nekakva tromost i umor, što li, ko kad je već od tri sata jutros na poslu i čitav se dan nije skinula s nogu, pa joj se u glavi već zakomešalo. Osim toga tu je sada još bila i ona velika stvar, koja je u zajednici sa slatkom rakijom Štolcerkinom pojačavala to komešanje, a bilo je ništa manje nego ponovno a — svečano obećanje da će frau Lulićki biti povjereno na pranje i glađenje čitavo zaručničino ruho — a ima ga, Bogu hvala — toliko, da bi bilo dosta i za pet zaručnica, sve na tucete i sve od najfinijeg platna iz Češke i Holandije ili otkud je već bilo, pa sve bogato vezeno i čipkama ukrašeno. Zato treba, brate moj, spretne ruke, a tko će to bolje da razumije od frau Lulićke? I bit će tu i para — sve se Lulićki rasvijetlilo pred očima, jer zaručničko se rublje naravno uvijek i bolje plaća nego obično. I zato Lulićka u ovaj čas i nema kada, da se mnogo zaustavi na opomenama gospoje kume. Ono zbog Marice upeklo ju je doduše; ali eto izgledi u finu zaradu nadglasali sve za jedan čas. Jer uostalom nije li i to sve za Maricu, da joj se poveća miraz i povisi cijena kod ljudi? Novci su sve; tko ima novaca, može sve drugo da ima — pa i sreću. Novci pokrivaju sve svojim blijeskom i sjajem.

Zato Lulićka i ne vidi, što se Maričino lice večeras tako neobično sja, a oči tako čudnovato i tajanstveno bliješte. Izgledi u sjajnu zaradu pa slatka rakija prevladali ženu i odvraćali od najbližega. Još je neko vrijeme šuškala po kući i dvoru, zijevajući u sav glas, uzmirisala preda se se, zapitkivala Maricu, što je gospoja kuma zapravo htjela, a za gospodina Mirka, kako to, da je već otišao, a nije ostao na večeri, kako je obećao. Na pitanja nije pravo ni čekala odgovore, nego samo bez pravoga cilja obilazila kućom govoreći, kako je umorna i pospana. Uto se i smrklo, tako da je Marica već nažegla lojanicu, da svrši započetu rukavicu. A kad je čula, kako mati sve više zijeva i uzdiše od umora, rekne najposlije, neka mati samo legne; ona će već sama posvršavati kućni posao, samo dok još prišije puceta na rukavici. Onda je svršila svoj današnji rad, a nije umorna ni pospana, tako da će poslije uzeti preda se stare rukavice, da ih zakrpa.

Lulićka pravo i ne sluša, što bi je inače obradovalo. Prihvati samo kćerinu ponudu i rekne: »No kad baš hoćeš, a ti svrši. Možeš sama večerati, ja sam sita.«

I odmah počne raspremati krevet. Kad je, sve glavurdajući i zijevajući svršila, iziđe još jednom na trijem, zaključa ulična vrata ključem i povrativši se u kuću, uđe odmah u sobu pa se uvali u perje i već je san htio da je oblada, ali se ipak još jednom othrva, prekrsti se i zapita:

»A Marice, je l', koliko to misli gospodin Mirko da ostane u Virovitici?«

Marica ne zna pravo. Bit će tako nekih osam do deset dana...

POLJSKI PJESNIK JULIJE SLOWACKI
K 90. godišnjici njegove smrti: umro kao emigrant 3. travnja 1849. u Parizu ne navršivši ni punih 40 godina života. On je uz Mickiewicza najveći poljski pjesnik i predstavnik romantike u poljskoj književnosti. Istakao se i kao lirik i kao dramatik. Njegovu dramu „Lila Veneda" izdala je u hrvatskom prijevodu „Matica Hrvatska" još prije svjetskog rata.

Marici i nije do broja. Za nju od sada nema ni duljine vremena, ni daljina prostora. Ona se osjeća lakom i sposobnom, da pobijedi i najdulja vremena i najdalje daljine.

Još nije pravo ni otrgla konce sa gotova posla, a to kućom zaori zdravo hrkanje, koje ne će prestati sve do zore i ne će ga prekinuti nikakva buka ni gromovi ni topovi, dokle se god san ne izdovolji i sam od sebe prestane, kad dođe čas, da se opet ide na dnevnu rabotu.

Kad je Marica svršila posao u kuhinji, nasloni se časom na dovratak k trijemu i zagleda se kroz otvorena vrata u svijetlu noć. Gledala, a da najprije nije ništa ni razaznavala od čudne praznine, koja ju je svu okupila, kao što biva često nakon jaka i neobična potresaja duše. I oko te se praznine savila njena svijest poput obruča, iza kojeg su se krili današnji doživljaji, a da ona nije učinila ni najmanji napor, kako bi se taj obruč razbio i potisnuti događaji vratili sjećanjem u njenu pamet. Šta više, ona je i najmanju misao o tom na pô besvijesno zadržavala silom iza te ograde baš kao tvrdica, kojemu se prvom iznenada našla velika dragocijenost, pa je u prvom naletu još neokušane sreće i zadovoljstva krije i od sebe kao i od drugih, da joj

profanost misli i surovost riječi ne rastoči čistu ljepotu.

No iako je stigla, da tako potpuno — makar i za ovo nešto časova — izluči iz pameti sve ono, što je u istinu ispunjavalo ovu prividnu prazninu, njena je svijest isto tako potpuno obuhvatila realnost ove noći sa svim njenim čarima i napunjala je neokušanom slašću. Nikada još nije doživjela noć kao ovu. Je l se ikada još mjesečina tako čudno razlivala po dvoru, kao da je bila prostrta bijela ponjava i po njoj oštro usječeni crni osjenci kuće, plota i bunara? Je li ikada orahovo lišće i granje izvezlo i šaralo po ovoj blistavoj bjelini tako tajanstvene cvjetove i figure, a zvijezde, daleke i rijetke po svjetlucavo-modroj pučini pisale tako čudesne slike i prilike, kao noćas? A kumovska slama, zar je ikada tako raskošno razapinjala svoju koprenu od srebrnih čipaka i dragulja kao u ovaj čas? Koprenu — nevjestičku!

Na tu posljednju predodžbu razli se po djevojci vreo val krvi i svu je umotao. I već su misli, u koje je zapljusnuo, stale nasrtavati; ali ona ne da, još im ne da blizu; neka još sve ostane sakriveno, pritajeno iza zavjese svijesti do zgodnijeg časa, svečanog i dostojnog . . . I tako stajaše kao odvojena od sebe same, daleko od stvarnosti i dosadanjeg života, kao u krugu bez imena i bez vremena. Nije brojala časove, no oni su ipak prolazili, i u tom je napokon sudjelovala i navada od mnogo ljeta pa je najposlije opet vrati u realnost. Ali sve što je sada radila, činila je potpuno mehanički iako točno. Sjela je za malen stolić kraj vrata, popravila kliještima stijenj na maloj plitkoj uljenici zemljanoj kako ih prave lončari i počela šiti i krpati stare oficirske rukavice, koje su ležale u košarici, čisto oprane i čekale, da se ponove i obnove. Taj je posao Marica redovno posvršavala noću; bila joj je donekle nuzgredna zarada i razmjerno se dobro plaćala, iako je tražila dosta truda i vremena, no zato o njoj nije trebala polagati računa rukavičaru, svojemu poslodavcu.

Kako je bila savjesna, ona je i u ovoj noći svu svoju pažnju priklanjala radu svojih prsta, kao da nije bilo doživljaja, koji je bio tako savršeno različit od svega, što je prešlo preko njene glave i kad su je ono četiri puta uvalili u zaručničke senzacije, a da se njene duše ni dotakle nijesu, pa joj svaki put čisto odlanulo, kad su se zaruke opet i razvrgle, možda žaleći jedino za tim, što se vjenčana haljina morala nenošena opet vratiti u nevjestički sanduk, da tamo pričeka do nove prilike . . .

(Nastavit će se.)

Iz šokačke poezije

Isus goni trgovce iz hrama

Spjevao Ante Jakšić

I puče bič . . .
Ko bijesna munja što u bljesku šiknu
i teškom snagom smrvi tvrdi kam,
ko pravde mač i vječnog Boga štit,
u licu blijed, nad ruljom
stoji sam!

A pod njim, dolje, kao bučan val
diže se žamor i dukata zvek
iz mnogog oka mami
gramziv plam.
I gleda:
kako ugojena lica u jadan trg
već pretvoriše drsko
njegova oca
posvećeni hram!

I puče bič,
i sveti probi gnjev, ko čiste luči
uzdrhtali plamen, na mutne oči
tražeć pravde spas,
i kao grom, što oblak slomi tamni,
uzdrma zide
božanski mu glas:

»O, jadni puče! Nevjerni i prosti,
zar smradom stoke
hram se sveti gosti
i u njeg korist blatnog novca svali,
tu, gdje se vječnog svijetla iskra diže
i tvorcu svega
časna žrtva pali!

Zar svi ste samo blud i bludnje kamen,
trgovci čašću, hulitelji tajne,
grobari vjere, što pobožna lica
prevrću oči, ko da štite vjerno
najdublju misô vasione sjajne!

Zar tu, gdje Gospod u tišini slazi,
da snagu dade vjernima, da bude
ranjenom melem, ubogome plata,
zar tu, gdje pada tamna mrena s duše,
zar tu da kumir dižete od zlata!«

I puče bič,
i tresak nasta, trka
pomamne rulje, vrtlog,
stiska, pad,
i bježe svi u strahu, ko da bije
spoznaje gorke vlastiti ih jad.

A On, nad njima, plamnim okom sijeva
i drhće blijed ko lice da mu upi
tog tvrdog zida
nemilosni kam,
i puca bič ko svete pravde gnjev,
da kroz mrak novih pokoljenja štiti
od podle maske trgovaca gojnih
svog oca tajnom
posvećeni hram!

Iz bunjevačke poezije

Osunčana mladost

Spjevao Aleksandar Kokić

Nakićen šešir mi se maknuo na zatiljak,
Ispod širokog uznojenog čela pogled je
bezbrižan.
Uskom koracam stazom, da vlatu, grani u cvatu,
nebu i pticama ispričam,
kako sam radostan.

Danas mi duša kao mirna morska pučina...
Htio bih k sebi privući mrava i hrast nepokretan,
Htio bih razigranim dječacima u polju
i svima... svima glasno viknuti,
koliko sam sretan...

O, danas su mi oči sjajne od velike Dobrote,
Da bi mi ptice na ruke stale bez straha.
Od mojega se susreta sada ne bi plašio leptir,
zečići brzi kraj šume,
ni košuta plaha.

Danas svoju čistu radost osjećam u šumu trave,
u osmijehu sunca, cvrkutanju ptica;
osjećam je u sebi, u riječima svojim.
Jutros sam u jednoj mračnoj sobi
obrisao suze s bolesničkog lica...

Bunjevačko-šokačka matineja u Zagrebu

Kad se godine 1918. radilo o oslobođenju bunjevačko-šokačkih Hrvata ispod madžarske vlasti, došao je njihov vođa Blaško Rajić u Zagreb te je svoju oslobodilačku akciju povezao s cijelim tadanjim hrvatskim oslobodilačkim pokretom.

Ako ikad, a ono je danas potrebno, da se manifestira nerazdruživost bačkih Hrvata s cijelim hrvatskim narodom i s hrvatskom metropolom. Opet dolazi u Zagreb vođa bačkih Hrvata Blaško Rajić, da se stavi na čelo te manifestacije, koja će biti u obliku jedne kulturne priredbe, matineje, u nedjelju 23. travnja prije podne u dvorani Hrvatskoga Glazbenog Zavoda. Tu matineju priređuje zagrebački Pododbor subotičke Hrvatske Kulturne Zajednice, kojoj je Blaško Rajić predsjednik, a na čelu zagrebačkog Pododbora je naš glavni urednik dr Josip Andrić.

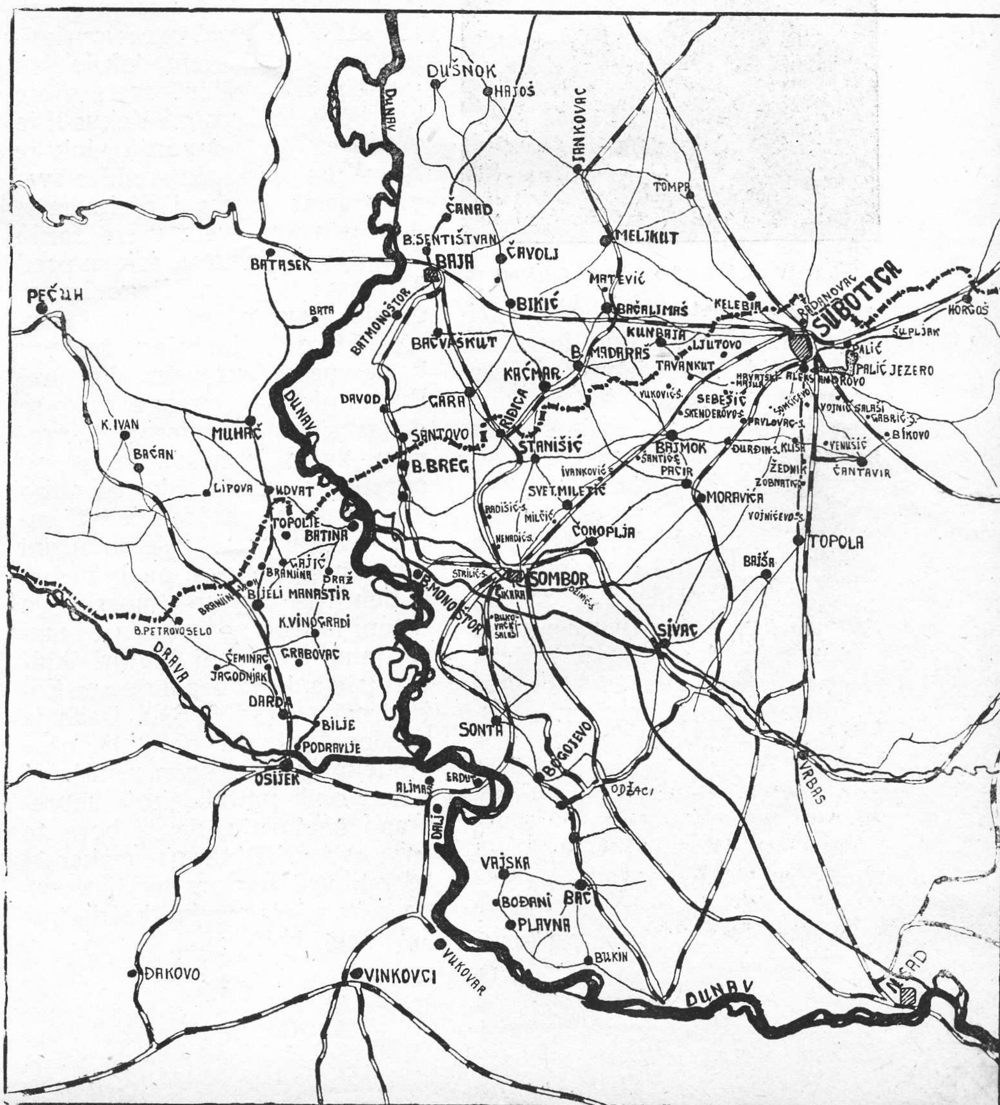
Matineja počinje u 10 i po sati prije podne. Na programu su joj govori Blaška Rajića i Ive Prčića iz Subotice, pjevanje bunjevačko-šokačkih narodnih popjevaka i nekih umjetničkih skladbi na riječi bunjevačko-šokačkih pjesnika, deklamiranje pjesama od Kokića i Jakšića te sviranje bunjevačko-šokačkih tamburaških skladbi.

Zagreb će tom matinejom pokazati svoju veliku ljubav prema bačkoj grani hrvatskog naroda.

ZEMLJOVID BAČKE HRVATSKE

Hrvatsku čine svi oni krajevi, u kojima živu Hrvati u kompaktnom mnoštvu. Takav je kraj i zapadna Bačka s Baranjom, jer tu živi bačka grana hrvatskog naroda nadovezujući se na slavonsku i srijemsku Hrvatsku. Kako ovaj zemljovid, na kojem su označena sva mjesta s hrvatskim žiteljstvom, pokazuje, pruža se jedan kompaktan hrvatski trokut od Drave i Dunava prema sjeveroistoku završujući sa Suboticom, tim najvećim gradom hrvatskim iza Zagreba. Subotica je ponos hrvatskog naroda, a onaj dio Bačke, koji se okupio oko nje i protegao prema hrvatskom jugozapadu, sastavni je dio životnog prostora hrvatskog naroda.

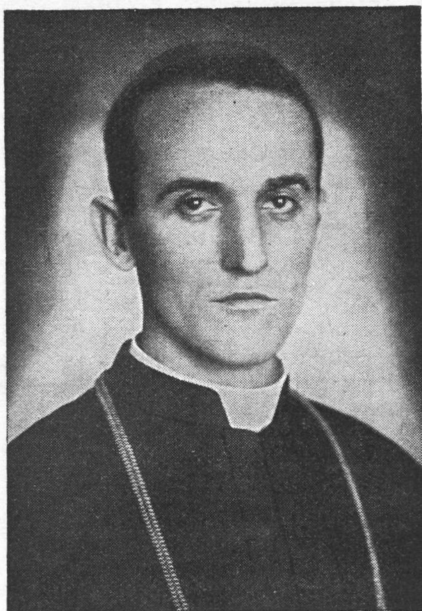
Mjerilo 1 : 375.000

Hrvatski Metropolita govori na radiju

Hrvatski metropolita dr Alojzije Stepinac govori sad nekoliko nedjelja o podne na radiju. Prvi je govor održao na uskrsni ponedjeljak, pa dio tog govora evo donosimo.

Pitali su jednom nekoga dječaka, što misli, kojemu od tri carstva u prirodi pripada čovjek, da li rudnom carstvu ili biljnom carstvu ili životinjskom carstvu. Dječak je odgovorio pametno: »Čovjek pripada nebeskom carstvu!« Na taj vaš životni cilj žele da svrate vaše misli ova

PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC

naša blagdanska duhovna razmatranja, i da vaš duh dignu iznad ovoga materijalnog svijeta onamo, gdje je prava domovina čovjekova i trajni mir i sreća njegova, da, njegov vječni život. Bog je po svjedočanstvu svetoga pisma učinio čovjeka »malo manjim od anđela, slavom ga i čašću okrunio i postavio nad djela ruku svojih. Sve mu je metnuo pod noge njegove, ovce i volove sve: kao i divlje zvijeri, ptice nebeske i ribe morske, koje idu putovima morskim!« (Ps. 8, 6.). A čovjek umjesto da bude kraljem svega, što mu je Bog dao i nad čim ga je postavio, on kao da hoće da se snizi na nivo životinje, koja ne misli na drugo, nego na osjetni užitak. Zar je onda čudo, da je zapao u bijedu, kojoj nema primjera u povijesti, i u kaos, iz kojeg mu nema izlaza bez Boga? Kad se iščaši noga ili ruka, dogod se dotični ud ne postavi na svoje mjesto, čovjek pati i trpi velike boli. A ni današnja patnja čovječanstva ne će prestati prije, nego se stvari postave na pravo mjesto i čovjek vrati onamo, kamo ga je Bog postavio, to jest u pravi odnos prema Bogu, da poštuje Njegov sveti zakon, koji mu je dao kao normu života.

Izakako smo danas u Evanđelju čuli, kako se Isus iza uskrsnuća ukazao dvojici učenika na putu u Emaus, treba da se svaki pojedinac, svaka naša obitelj, sva narodna naša zajednica, čitava Evropa malo zamisli u svoju prošlost i upita s učenicima iz Emausa: Nije li gorjelo srce naše u nama, dok je bio s nama Isus Krist? Nije li bilo više sreće i zadovoljstva u obiteljima, dok je Isus Krist i sveti zakon Njegov vladao u obiteljima našim? Nije li bilo više blagostanja, mira, zadovoljstva i procvata kulture u narodu našem, dok je živo gorjela u njem luč svete vjere katoličke. A Evropa? Kakva li je veličajna djela stvorila, dok je Isus Krist, Bog, bio središte svega njezina života i djelovanja, dok je vatra svete vjere žarila srca njezinih sinova, dok su pred Kristom i zakonom Njegovim sagibale glavu vlasti i poglavarstva! Evo najdubljeg razloga krize naše evropske kulture. Evo najdubljeg razloga, zašto se danas sila poistovjetuje s pravom, zašto je nestalo pravnog poretka u svijetu, tako da nitko više danas ne zna, što će biti sutra. Krista nema više u blizini modernog čovjeka, pa je nužno i duhovna kultura morala da ustupi mjesto posvemašnjoj materijalno-tehničkoj kulturi, kulturi tijela, koja bez duše »ne koristi ništa«. (Iv. 6, 63.). Dana je prednost stroju pred ličnošću čovjeka čak i u onim zemljama i kod onih naroda, koji neprestano naglašuju, da se bore za spas evropske kulture, makar bi morali već jednom uvidjeti svi, da nam nisu potrebni bolji strojevi nego bolji ljudi.

Kad Krist bude opet središte evropskog života, gorjet će Evropa opet svetim plamenom, koji se rađa iz kontakta s Bogom. Ali onda će se automatski vatra, koja bukti u nutrini duše, prenijeti i na vanjske okolnosti i bit će uspostavljen red u međunarodnom, narodnom, gospodarskom i socijalnom životu, oko čega se već decenija uzalud trude svi državnici i stručnjaci u tim pitanjima.

A taj povratak mora biti brz, jer i mi možemo reći mirne duše s učenicima iz Emausa: »jer je blizu večer i dan je već na izmaku« i za Evropu. Ako su se pred decenijima smijali onima, koji su nabacili misao, da se Evropa nalazi pred propašću, danas i najveći optimisti moraju da kažu, da su imali pravo ti zloguki proroci, ako Evropa nastavi kao dosada.

Što dakle činiti? Obzirom na Isusa Krista nema pogibelji, da bi On prvi ostavio čovjeka na cjedilu i prepustio svijet njegovoj sudbini. Ta zar ne govori za Njega sv. Pismo: »Naslada je moja biti sa sinovima ljudskim.« (Prov. 8, 31.). Ali nažalost pogibelj je uvijek sa strane čovjekove, jer se ljudi današnji ponašaju kao oni ludi Gerasenci, kad je Isus Krist došao u njihovu okolinu: umjesto da mu iz dna srca zahvale, što ih je riješio teškog zla, oni ga po svjedočanstvu sv. Luke zamoliše, »da otiđe od njih«. (Luka 8, 37.). Više su žalili materijalni gubitak, nego li su cijenili beskrajno dobročinstvo prisutnosti Kristove, bez kojeg nema života ni pojedincima ni narodima ni državama. Tako i naš moderni svijet, više cijeni materijalne probitke i sjetilne užitke, koji prolaze kao sjena, nego li duhovna dobra, koja mu donosi Krist.

Uskrsnuli Isus Krist, Bog naš i Spasitelj naš, ima vruću želju, da bude najuže sjedinjen sa svakim od nas. Nemojmo dakle biti ludi kao Gerasenci i moliti Ga, da ode od nas, nego molimo vruće kao učenici iz Emausa:

»Ostani s nama, Gospode!«

Albanija od Jurja Skenderbega do kralja Zogua

Napisao Antun Šimčik

Arbanija je planinska zemlja na Jadranskom i Jonskom moru, smještena između Jugoslavije i Grčke. Obuhvaća 27.538 km² i jedan milijun stanovnika, gotovo samih Arbanasa. Arbanasi su potomci starih Ilira i ponose se s pravom, da su najstariji stanovnici Balkanskog poluotoka. Ovaj pastirski i ratarski narod osnovao je u 3. stoljeću prije Isusa svoje kraljevstvo, koje je imalo središte u Skadru na Bojani i u Risnu u Kotorskom zaljevu. Godine 168. poraziše Rimljani kralja Gentija u današnjoj Arbaniji, no u današnjoj Dalmaciji i Bosni nastavili su Iliri junački svoju borbu za slobodu sve do cara Augusta. Otada su sve ilirske zemlje došle u rimsku vlast, koja je od tih zemalja stvorila pokrajinu Dalmaciju od Istre do Lješa, u kojemu je kasnije bio ukopan junački kralj Arbanije Skenderbeg. Nakon seobe naroda vladali su Arbanijom izmjenice Grci i Bugari, Srblji i Mlečani, od kojih su se odrvala neka gospoda i stvorila svoje male države (Balšići, Dukadini, Kastrioti, Musakije, Arjaniti u Elbasanu, od kojih su možda naši Aranicki).

Sve ove zemlje redom pokorili su Murat II. i njegov sin Mehmed II. Fatih (Osvajač). Najdulje se branio Juraj Kastriota, koji se kao poturčenjak zvao Skenderbeg, ali je uskočio nakon poraza turskog u Bugarskoj g. 1443. i osvojio svoju očevinu, koju je s uspjehom i teškim žrtvama branio do svoje smrti g. 1468. Imao je znatnu pomoć i Svete Stolice, koja mu je podijelila naslov kralja iste godine, kad ga je izgubio bosanski kralj Štefan Tomašević (g. 1463.). Deset godina kasnije obranili su Arbanasi i Mlečani Skadar od silne vojske Mehmeda II., ali su mu ga predali kod sklapanja mira. Tada su se iselile velike mase Arbanasa u Napuljsku kraljevinu i na Siciliju, gdje i sad žive njihove kolonije.

U osvojenoj zemlji poturčio se dobar dio puka i plemstva, koje nije otišlo dobrovoljno u emigraciju. Kršćanska vjera održala se više na pograničnim krajevima arbanaškim: na jugu pravoslavni, na sjeveru uz granice Crne Gore i Stare Srbije katolici. Plemenima, koja žive u planinskim predjelima, ostavili su Turci punu samoupravu. Od kraja 16. stoljeća učestvovali su Arbanasi u nizu velikih pokreta balkanskih kršćana za oslobođenje od turske sile. Kad su se Srbi iselili g. 1690. i 1740. iz Stare Srbije, naselili su se na njihova mjesta Arbanasi u tolikom mnoštvu, da su dopirali čak do Morave u Srbiji.

BIVŠI ALBANSKI KRALJ ZOGU I.

Bježeći od turskih nasilja nakon neuspjelih ustanaka naseljavali su se i u Dalmaciji (Arbanasi kod Zadra) i Srijemu (Hrtkovci i Nikinci).

Od godine 1788. do 1822. osnovao je samostalnu državu arbansku Alipaša Tepelenlija, no bio je svladan od sultana Mahmuda IV. Nakon Alipaše slijedio je niz ustanaka, koje su vodili muslimani, i koji su često bili krvavo ugušeni. Tako je g. 1830., kad je sličan pokret vodio u Bosni Husein-kapetan Gradaščević, veliki vezir Rešid strijeljao u masi 400 begova arbanaških, koje je bio pozvao na gozbu.

Borba protiv Turaka završila se u balkanskom ratu, kad je zemlja bila proglašena kneževinom i za kneza postavljen Vilim, princ od Wieda (1913.-14.). Nakon svjetskog rata vladao je od g. 1922. Ahmed-beg Zogu, koji se g. 1928. proglasio kraljem. Arbanija je bila pod jakim utjecajem talijanskim i gotovo sva trgovina bila je u talijanskim rukama. Osobito su se jako naselili Talijani u primorju. Narodna banka arbanska bila je pod talijanskim nadzorom, a vojsku arbansku obučavali su Talijani.

Arbanasi su primitivan narod, najgostoljubiviji na Balkanu i vrlo darovit. Nije bilo valjda nijednoga turskoga cara, koji nije imao po kojega velikog vezira Arbanasa. Njihova književnost još je vrlo siromašna i počela se buditi zaslugom rimske Kongregacije za propagandu vjere, koja je počela izdavati knjige na arbanaškom jeziku. Glasovit je pjesnik Naim-beg Frašeri, autor romantičnog epa o Skenderbegu. Duhovni vođe sjevernih katoličkih Arbanasa su franjevci.

Kralj Zogu I. se pred godinu dana oženio madžarskom groficom Geraldinom Apponyi, a vjenčani mu je kum bio grof Ciano, talijanski ministar vanjskih posala. Dne 5. travnja mu se rodio sin, a već 8. travnja morala je kraljica Geraldina s djetetom bježati u Grčku. Ondje se sklonio i kralj Zogu sa svojom obitelji. Dotle je Arbanija u 3 dana okupirana od talijanskih četa, te je udružena s Italijom u personalnu uniju.

Slika desno:
ALBANSKI BUBNJAR

Roman „Obitelji“

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

Uza sve, što je bio konac studenoga, zrak je bio blag, skoro mlak. Činilo se, kao da sunce želi prosuti na zemlju zadnju životnu snagu, prije ulaska u zimsko razdoblje. Mirijade sunčevih zraka dodirivale su nedavno obrađenu zemlju, prodirale kroz golo granje i zlatom obasjavale kule dvorca Saillesa, koji se ponosno dizao na klisurastom podnožju.

Stanislav, a da se toga nije ni sjetio, uspori brzinu automobila, a njegove se oči zaustaviše na tom feudalnom obitavalištu.

»Čudnovato!« promrsi odjednom.

»Šta?« upita Mauricije.

»Ovaj dvorac u meni budi neobične uspomene. Promislite!... Netom sam ga opazio, rekao sam u sebi: Ja poznam ovu zgradu! — I doista baš je ovakova slika postojala već od mnogo godina u mojoj svijesti. To je uistinu neobično, jer ja nikada nisam bio u ovome kraju.«

»Možda ste taj dvorac vidjeli kao dječak.«

»Ne, jer sam uvijek živio u Americi, Ovaj dvorac pripada barunici Van Hottem, zar ne?«

»Ili još tačnije: njezinom sinu. Jer iza tajanstvenog iščeznuća Gislana Vaulan, koji je bio zadnji ogranak porodice Saillesa, vojvoda je imenovao kao svoga nasljednika — sina spomenute gospođe Van Hottem.«

»Da, sad se sjećam. Doista sam čuo govoriti o toj tužnoj pripovijesti. Dakle gospođa Van Hottem nije bila rođakinja vojvode od Saillesa?«

»Ne. Ona je bila kćerka njegove druge žene. Ona vam je vrlo razborita žena, ali po mome mišljenju vrlo malo simpatična. Uostalom u našoj je kući dočekaju s udivljenjem. Moja sestra luduje za njom... Jeste li upoznali baruna Van Hottem?«

»Nemam tu čast.«

»Šteta!« reče Mauricije sa smiješkom. »Predstavit ću vam ga, netom se za to pruži prilika. Tako ćete imati sreću da upoznate jednog čistokrvnog idiota, koji sebe smatra nadčovjekom.«

»Gospodine Aubars, vi doista lijepo opisujete svoga susjeda!«

»Uvjerit ćete se, da ne pretjerujem. Ah, vidim, da se približuje naša kočija, koja je otišla po učiteljicu.«

Stanislav osjeti, kako mu srce živo udara. Njegove oči, koje su bile bolje od Mauricijevih, već su prepoznale elegantni ženski lik, koji je ljedio na jastucima u kočiji dvorca »Crvena Pećina«.

Natalija je također njega prepoznala. Plameni žar oblije joj lice, a njezine oči, koje su u tim zadnjim mjesecima prolile toliko gorkih suza, zasjale su radosno, dok je odgovarala na duboki pozdrav Stanislava, koji je bio usporio brzinu kod križanja s kočijom.

»Vrlo je dražesna!« reče Mauricije inžinjeru. »Mislim, da se Marcela ne će moći tužiti..., a Šarlota bi joj mogla biti zavidna!« prošapće kroza zube.

IV. STANISLAVOVE ŽELJE

Stanislav Dugand lutao je zamišljen po poljima. O ramenu mu je visjela puška... Nebo se sve to jače oblačilo, ali mladić nije za to mario, kao što nije mario ni za nemirno lajanje psa, koji je njuškao zrak i predosjećao nevrijeme.

Mladić je u tom času razmišljao o neobičnoj šutnji svoga strica. Pred mjesec dana starac mu je pisao, da mora otputovati zbog nekih poslova, ali mu nije javio ni koliko će biti odsutan ni kamo ide... Od toga vremena mladi inžinjer nije imao nikakvih vijesti o svom stricu. Više je puta pisao u Pau-u, ali nije primio nikakva odgovora... Natalija mu je kazala, da je starac još uvijek odsutan, ali ni ona ni njezina majka nisu znale za uzrok i cilj njegova putovanja. Zato je inženjer bio vrlo zabrinut zbog te duge stričeve odsutnosti i zbog te neshvatljive šutnje.

On je imao i poseban razlog da želi što skoriji povratak staroga gospodina Duganda: htio je naime tomu svom jedinom rođaku povjeriti svoju želju, da isprosi Natalijinu ruku. Ta se želja uvelike povećala iza dolaska mlade djevojke u Crveni Dvorac, jer je opazio, da to milo stvorenje, koje on duboko ljubi, potajno trpi. On je pogađao, da u svom novom poslu Natalija nailazi na vrlo trnovit put i da ima vrlo mnogo briga zbog svojih, koji su ostali u Pau-u — zbog svoje majke, koja neprestano pobolijeva, i zbog Vitaline, koja svakoga dana sve to više upada u slabokrvnost.

Stanislav je mislio na sve te stvari, dok je slijedio svoga psa, koji je njuškao tragove po zemlji i vrludao livadama. No uto mu jedna kaplja kiše padne na lice i on se okrene okolo sebe te opazi, kako se približava nevrijeme... Pobrza prijekim putem, da se što prije domogne kakva skloništa.

Kroz grmlje odjednom opazi veselo lice male Marcele Ravines i lijepu pojavu Natalije.

»Ah, gospodin Dugand!« poviče djevojčica. A kad im se približio, nastavi: »Pokisnut ćemo kao kokoši!«

»Ima li, gospodine, kakav zgodan zaklon ovdje u blizini?« upita Natalija odgovarajući na inženjerov pozdrav.

»Ima, gospođice... zaklonit ćemo se u jednoj kolibici... Ako dozvolite, vrlo ću vas rado povesti do nje.«

Odgojiteljica i njezina učenica krenuše puteljkom za njim. Kiša je već započela padati u na-

Slika desno:
ALBANAC UBIO DIVLJEG VEPRA

glim i velikim kapljama, no uto se pred njima pojavi kolibica, zatvorena s tri strane.

»Vrlo je udobna!« reče Marcela, kad su stigli, i sjedne na hrpu suhoga granja.

Čas zatim nasta pravi potop. Kiša je lijevala naglo i obilno... Odjednom začuju snažno udaranje konjskih kopita, a malo zatim stigne pred kolibu neki mladić, skoči na zemlju i uđe unutra skupa sa svojim konjem.

»Ah! To je ludi barun Van Hottem!« šapne Marcela na uho svoje odgojiteljice.

»Marcela!« reče djevojka pogledavši je strogo.

Došljak je bio niski i mršavi mladić blijeda lica. Bio je obučen po zadnoj modi, a pokazivao je svoju oholost i dostojanstvo.

»Oh, gospođice Ravines,« reče pozdravljajući Marcelu, »ovo je baš neočekivan susret! Volim, da se nalazite u istim prilikama kao i ja.«

»Samo što ste vi mnogo jače prokisli!... No počekajte: moram vas upoznati...« Zatim ozbiljno reče: »Ovo je barun Van Hottem... ovo je gospođica Landies, koja ima dobrotu te se brine za moju izobrazbu... ovo je gospodin Dugand, inženjer u tvornici u Eyransu.«

Barun pozdravi predstavljene lakim naklonom glave, kao čovjek, koji čini najveću čast nižim osobama.

»Vi ste savršena dama visokog stupnja, gospođice Marcelo,« reče barun uz smiješak, koji je povećao glupavi izraz njegova lica. »Danas vam gospođica Šarlota ne bi doista mogla predbacivati, što inače često radi...«

»Šarlota je puna afektacije!« poviče djevojčica.

»Marcelo!« reče odgojiteljica s prijekornim naglaskom.

»Vi ste uvijek ista, gospođice Marcelo! Sreća za vas, što ovaj vaš komplimenat ne ću kazati gospođici Šarloti!«

»Slobodno joj ga kažite! Ja sam joj ga već toliko puta rekla, pa ga valjda znade i napamet!«

»Marcelo, prestanite! Pazite, kako govorite!« reče strogo Natalija.

»Bit ćete, gospođice, vrlo zaslužni, ako uspijete ukrotiti ovog đavolčića,« reče barun. »Druge, koje su bile prije vas, morale su napustiti svoje mjesto.«

»To se ne mora dogoditi i gospođici Landies!« upadne Marcela. »I nadam se, da ne će u meni otkriti nikakvog đavolčića, kao što ste vi vrlo ljubazno izjavili!«

»Jeste li se uvrijedili, gospođice Marcelo? Hajde, ne mrštite čelo! Sklopimo mir!... Da li svečanost, koju daju vaši roditelji na rođendan gospođice Šarlote, ostaje u subotu?«

»Da... Hoćete li doći, gospodine?«

Ovaj je poziv bio upravljen na Stanislava, koji je rastreseno slušao sav dosadašnji razgovor.

»Ako mi poslovi dopuste, doći ću, gospođice.«

»Kako je smiješna misao došla u glavu gospodinu Holkenu te se bacio na tvornicu automo-

bila!« reče barun Van Hottem. »Pravi gospodin ne smije tražiti svoje vrijeme i svoj novac u industriji!«

»Po mome mišljenju, misao je bila vrlo lijepa,« reče mirno Stanislav. »S tom tvornicom gospodin Holken ulaže svoj kapital na korist svoju i svoga kraja.«

Barun stisne usne i s visoka baci pogled na nerazboritog mladića, koji si dozvoljava imati mišljenje protivno od njegova.

»To je bila smiješna i glupa misao!« odvrati barun. »A još je gore, što je povukao sa sobom i gospodina Ravines, koji luduje za svim, što se tiče automobilizma.«

Zatim stane pričati o drugim stvarima. Marcela se jedva susprezala, da mu ne odgovori kojom zajedljivom rečenicom. Odgojiteljica ju je morala strogim pogledom neprestano opominjati. Stanislav je šutke slušao barunovo naklapanje, ali mu je na usnama titrao ironički posmijeh.

Doskora se nebo smirilo. Barun skoči na konja, pozdravi kratko Nataliju i inženjera — te se udalji u galopu.

»Loše jaši! Oh, kako loše jaši!« mrmošila je Marcela prigušujući na silu glasan smijeh. »Neshvatljiva je tolika oholost s tako jadnim izgledom!«

»Oholice su uvijek glupi — pa pripadali oni bilokakvoj kategoriji... No vi mi, gospođice Marcelo, izgledate vrlo malo naklona prema vašem susjedu...«

»Recite mi po istini: je li simpatičan? Jedino Šarlota može biti tako bedasta te ga proglasiti — čarobnim!... To je možda zato, jer — kako veli Mauricije — želi

postati barunica Van Hottem. Oh, ja se nikada ne ću moći pomiriti s mišlju, da imam takvog čovjeka u rodu!«

»Zar, Marcelo, imate tako lošu narav?« upita Natalija pola u šali pola u zbilji.

Djevojčica se prigne i nasloni svoje lice na odgojiteljičinu ruku.

»Ne s onima, koji su dobri i dražesni, ne s onima, koje volim, gospođice... No svi su mi iz kuće Van Hottem mrski! A napose on, koji je toliko umišljen u svoju osobu i ohol zbog svoga bogatstva... O njegovoj osobi možete i sami prosuditi! A bogatstvo je dobio pukim slučajem! Da je živ Gislano Vaulan, Petar Van Hottem bio bi siromah!... Kako se čini, vojvoda od Saillesa nije ga volio, a proglasio ga je svojim baštinikom jedino zbog njegove majke, koja ga je obasula svim mogućim uslugama... Međutim je prava šteta, što je nestao sin gospođe Vaulan! Sigurno bi bio mnogo dražesniji od ovoga! Moja majka je poznavala jadnu gospođu Vaulan, a Mauricije se vrlo dobro sjeća, kako se često igrao s malim Gislanom, kojega je vrlo volio...!

»I moja je majka bila prijateljica gospođe Vaulan,« reče Natalija. »A što baš ništa nije bilo moguće saznati o nestanku dječaka?«

Marcela zaniječe kretom glave:

»Nikada, gospođice. A i vojvoda od Saillesa i gospođa Van Hottem sve su učinili, da uđu u trag ma i najmanjoj vijesti o dječaku. Stari je vojvoda umro dvije godine iza tog događaja — više od boli nego od drugoga, jer je vrlo volio toga zadnjeg potomka svoga roda... Kako se čini, Gislano je bio vrlo lijep i simpatičan.«

»Čudnovato, da me uvijek dirne to ime!« prošapće Stanislav.

(Nastavit će se.)

ANKETA „OBITELJI"

JA SAM TRGOVKINJA
Br. 13.

Udala sam se za trgovca. U radu bila mi je jedina želja, da mužu što više olakšam posao u trgovini, te sam često radila i po noći. Uza sav napredak u poslu i uza moju marljivost nije moj muž bio zadovoljan, jer je bio živčano rastresen. Miru za volju sve sam to podnosila. Uz te teškoće odgojila sam brojnu djecu. Moje su kćeri istom spremom i razumijevanjem tih dužnosti stupile u zvanje žene.

Iako su dobile bogatu otpremu, marljivo rade, skromno se odijevaju i blagošću, susretljivošću služe na uzor mnogim ženama. Iz vlastitog iskustva zaključujem, da je zvanje žene najkorisnije za cijeli svijet, ako se u njem lijepo odgaja podmladak. — Za ljude je žena, koja nema razumijevanja za njihove teškoće ili siromaštvo, pravi križ. *Trgovkinja.*

ŽELIM SE SRETNO UDATI
Br. 14.

Imam 21 godinu. Svršivši nižu srednju školu vruće sam željela stupiti u preparandiju i postati učiteljica. To zvanje me je najviše privlačilo, jer jako volim djecu i jer mi se čini, da bi mogla najviše raditi za Boga i narod.

Vrlo sam žalila što mi je to bilo nemoguće. No s godinama nova čežnja, novi ideal pojavio se u mom srcu, a to je — dobra udaja.

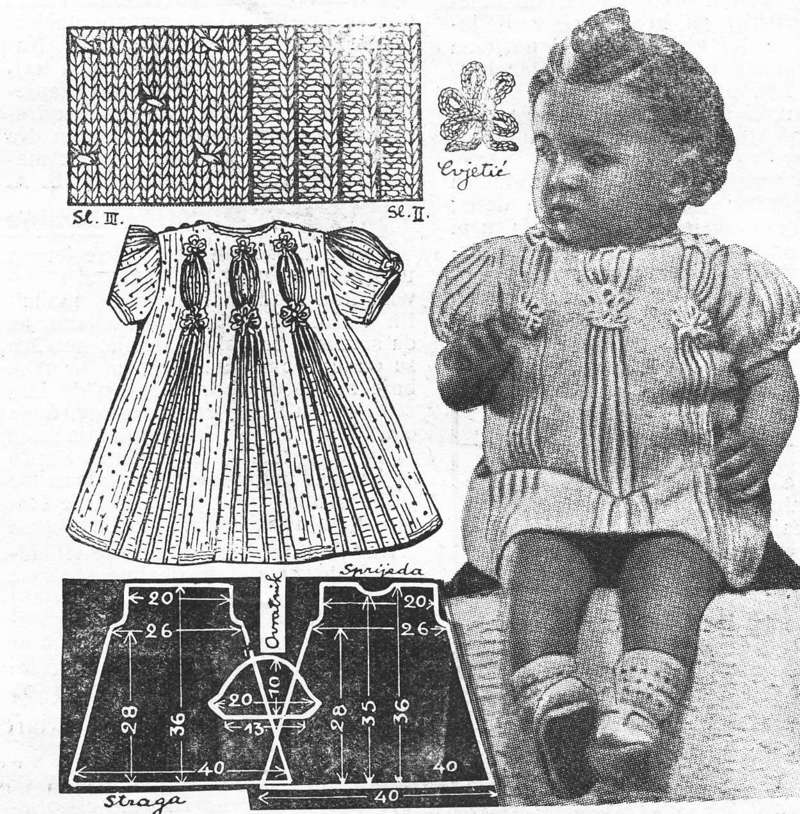
Želim naći idealnog zaručnika, kojem ću moći pokloniti sve svoje srce. No budući iz iskustva znadem, da je svaka ljubav, koja se ne temelji na Bogu, isprazna i prolazna, želim prije svega da mi muž bude kršćanin. Istom tako sam sigurna, da ću postići sreću, koju tražim.

Ukratko da kažem: muž kršćanin, kršćanska obitelj i kršćanski brak u punom smislu riječi — to je moj ideal. *Ines.*

Pletena haljina za djevojčicu

Nosi je djevojčica od 18 mjeseci. Potrebno nam je 50 grama ružičaste vune i 10 grama bijele angora vune i 2 igle od 2,5 mm.

NAČIN PLETENJA. I. Sve pravo. II. 4 očice krivo, 1 očica pravo. III. 2 reda jersey, u trećem redu 2 očice pravo, * 1 očicu premetnemo, 1 očica pravo, premetnutu očicu prebacimo preko zadnje pravo pletene i pletemo je — 7 očica pravo, pa opet ponoviti ono od zvjezdice do crtice. U 4. redu pletemo sve očice krivo, onda još dva reda jersey i u trećem redu opet ponovimo onaj uzorak s prebacivanjem očice onako, kako to pokazuje slika.

PREDNJI DIO. Napravimo 144 očice. Radimo zatim ovako: 21 očicu pravo, 24 očice kao br. II., 15 očica pravo, 24 očice kao br. II., 15 očica pravo, 24 očice kao br. II., 21 očicu pravo. Tako radimo 4 reda. U 5. redu započnemo raditi uzorak, kako je opisan pod br. III. Tako radimo 11 cm. Onda počinjemo suzivanje među prugama tako, da radimo jednako dalje, samo u uzorku br. II. radimo ovako: 3 očice krivo, 1 pravo, 3 krivo, 1 pravo i t. d. Tako radimo 7,5 cm. Onda još suzimo tako, da pletemo 2 krivo, 1 pravo, 2 krivo i t .d. Tako pletemo još 7,5 cm. Onda opet suzivamo tako, da imamo 1 pravo, 1 krivo, 1 pravo i t. d. Radimo 4 reda. U 5. redu opet suzivamo iznad uzorka br. II. Preostale očice pletu se pravo. Sa svake strane oduzmemo za izrez rukava najprije 3 očice, onda 2 puta po 2 očice i 3 puta po 1 očicu. U 4. redu oduzimanja za izrez rukava započinjemo dodavati postepeno one očice, koje smo radi suzivanja oduzeli, pa pletemo najprije 1 krivo, 1 pravo, 1 krivo i t. d. Krivo pletemo očice, koje namećemo između pravih. Iza 2 reda opet dodajemo još po 1 krivu očicu tako, da imamo 2 krive, 1 prava, 2 krive, 1 prava i t .d. Opet iza 2 reda dodajemo po 1 očicu krivu, i još jedamput dodajemo, dok ne dođemo do 4 krive očice između svake prave. Dalje pletemo ravno, dok nemamo 35 cm duljine u svemu. Onda u sredini završimo 8 očica, pa 4 očice i 2 puta po 3 očice, 2 očice. Očice od naramenica sve ujedamput završimo.

LEĐA. Počinjemo kao prednji dio. Radimo tako dugo, dok nam ne ostaju 2 krive očice, 1 prava; radimo 6 cm, onda pletemo 2 krive i 1 pravu zajedno svaki puta. U slijedećem redu pletemo 21 očicu otpočetka i 21 očicu od kraja, po uzorku br. III., a ostale očice pravo. Tako radimo 8 redova. Izrez za rukav radimo kao i na prednjem dijelu. Onda opet počinjemo dodavati kao i naprijed krive očice sve, dok ne dođemo do 4 krive očice između pravih. Kad imamo 5 cm proširenih redova, tada u svakom 2. redu oduzimamo, dok ne dođemo opet do samih pravih očica. Radimo 4 reda, onda pletemo 32 očice iz sredine pravo kroz 4 reda i završimo sve očice.

RUKAVI. Dignemo 40 očica. Napravimo 4 reda pravo. Onda ćemo proširivati na taj način, da imamo 21 očicu rupičastog uzorka (br. III.), 1 očicu krivo, 1 pravo (9 puta), 1 očicu krivo, 21 očicu za rupičasti uzorak. Svaka 2 reda povećavamo broj krivih očica tako, da imamo najprije 2 krive očice, onda 3 očice, onda 4 očice. Iza 6 redova počinjemo na početku svakog reda po jednu očicu oduzimati, da se zaokruži rub. Kad smo došli do 4 krive očice između pravih, radimo tako 3 cm. Onda ćemo broj krivih očica opet smanjivati sve dok ne dođemo do svih očica pravih. Zaokruživanje ruba rukava radimo, dok nije 10 cm dugačak, onda završimo sve očice.

Kad smo sve to svršili, sašijemo sve dijelove. Na ramenima prišijemo gumbe i napravimo rupice. Od angora vune napravimo lančiće, od kojih načinimo cvjetiće (vidi sliku) i prišijemo na haljinu, kako to pokazuje naša slika.

Z. L. P.

ZA DOBRE DOMAĆICE

Dobar tek

Juha od boba s gljivama. Kuhaj bob s nasjeckanim lukom. Kad bob omekša, pasiraj ga kroz sito, zalij juhom i dodaj gljiva, koje si nasjekla i prepirjala na masti, zaprašila brašnom i prepržila. Juhu dobro prokuhaj i nalij u nju čašu crvenog vina. Nosi na stol s prženim žemljinim kockama.

Gljive na paprici. Nasjeckaj glavicu luka i pirjaj je na masti pa dodaj paprike i malo brašna. Onda uspi očišćene i narezane gljive te ih pirjaj, dok ne postanu mekane.

Cvjetača s jajima. Skuhaj cvjetaču u vrućoj vodi pa je razreži i pirjaj na masti i fino nasjeckanom luku. Posoli je i pobiberi, a onda primiješaj nekoliko jaja i prži.

Odresci punjeni kajganom. Teleće odreske posoli, stuci i pospi nasjeckanim kuhanim sušenim mesom. Nasred svakog odreska stavi rpicu kajgane, smotaj i sveži. Na masti zapjeni luka pa u to metni smotane odreske, koje pirjaj i zalijevaj juhom. Na koncu popraši brašnom i zalij s malo kiselog vrhnja. **S. A.**

Kuhinjski kalendar

Travanj Utorak **18**	Objed: Juha od telećih kosti s narezanim palačinkama. Odresci punjeni kajganom. Večera: Moždani sa salatom.
Srijeda **19**	Objed: Paprikaš od krumpira. Rezanci sa sirom. Večera: Spinat i češki kolači sa sirom.
Četvrtak **20**	Objed: Govedska juha s rižom. Govedina, kaša od repe i pirjana mrkva, umak od hrena. Kompot od suhih šljiva. Večera: Jastučići s mesom.
Petak **21**	Objed: Juha od ribe. Pečeni šaran s rižom. Palačinke. Večera: Žganci s mlijekom.
Subota **22**	Objed: Juha od boba s gljivama. Musaka od krumpira. (»Domaćica u kuhinji« od Cezner-Andrićeve str. 29). Večera: Teleća jetra i cvjetača s vrhnjem.
Nedjelja **23**	Objed: Juha od jetara. Pečena janjetina s mladim lukom i salatom. Roščići od germe punjeni orasima. Večera: Punjena jaja. Šunka s hrenom.
Ponedj. **24**	Objed: Kisela juha. Okrugljice od kupusa sa salatom od krumpira. Večera: Špinat s volovskim očima.
Utorak **25**	Objed: Juha od glavatice salate sa žličnjacima. Varivo od leće. Kuhane šljive. Večera: Naduvak od grisa.
Srijeda **26**	Objed: Juha od rajčice. Varivo od poriluka s faširanim odrescima. Večera: Cvjetača s jajima.
Četvrtak **27**	Objed: Juha od kostiju s preprženim žemljama. Varivo od salate s telećim odrescima. Večera: Gljive na paprici.

Zdravlje

Bolest modernih dama. Pretjerana upotreba kozmetskih sredstava dovodi kod modernih dama do različitih kožnih bolesti. Ustanovljeno je, da sredstva za poljepšavanje, kao što su puder, pomade za lice, ruž za usta, boje za kosu i obrve, mogu da izazovu upalu kože, crvene pjege, male izbočine, ljuštenje kože, kidanje kose i slične patološke promjene. Svako sredstvo za poljepšavanje sadrži naime raznovrsnih otrovnih tvari, koje štetno djeluju na kožu i sluznicu.

Kad ima u krumpiru najviše vitamina? U hrvatskim krajevima troši se mnogo krumpira. To je uz zelje i grah najčešća zimska hrana. Zanimljivo je stoga znati, da svježi krumpir u jesen, kad se izvadi iz zemlje, sadrži tri puta više vitamina nego odstajali krumpir u proljeće.

Novi način obrane od tifusa. Trbušni tifus je vrlo raširena zarazna bolest u miru, a još više u ratu. Dok nije bilo pronađeno zaštitno cijepljenje protiv tifusa, čitave su vojske znale izginuti od te strašne bolesti. Još uoči svjetskog rata bio je tifus strah i trepet svih vojskovođa. Svatko se bojao, što će biti od ratovanja, ako se vojnici zaraze tifusom. Da se tomu predusretne, uvedeno je obvezatno cijepljenje protiv tifusa. U ratu je svaki vojnik iskusio na svojoj koži djelovanje tog zaštitnog cijepljenja. Vojnici se baš nisu veselili tome cijepljenju, jer su poslije toga po 2—3 dana bili nesposobni za posao, tužili su se na glavobolju i trganje po čitavom tijelu. K tomu se cijepljenje moralo ponoviti tri puta. Sada su američki liječnici pronašli mnogo lakšu i sigurniju obranu od tifusa. Treba samo tri dana uzastopce sat i četvrt poslije doručka progutati po jednu želatinoznu kapsulu, koja sadrži 10 milijardi klica tifusa umrtvljenih vrućinom. Time se postizava sigurna imunost protiv trbušnog tifusa. **Dr I. K.**

Kućni savjeti

Napuklo pokućstvo. Ako nije pukotina preširoka i prevelika, onda ćemo uzeti komad pčelinjeg voska; smekšat ćemo ga u ruci, te s njim ispuniti pukotinu. Ali ako je pokućstvo tamne boje, onda treba vosak ponajprije obojiti istom bojom, koje je i pokućstvo; a nakon toga utisnuti u pukotinu. Suvišni se vosak oprezno ostruže nožem. Mjesto voska može se upotrebiti smjesa od pilotine i stolarskog ljepila.

Čišćenje zarđalih ključeva. Uzmi jednu trećinu petroleja i dvije trećine običnog ulja za jelo, pa to dobro izmiješaj. U toj smjesi operi ključe, a zatim ih dobro istari krpom. Napokon ih očisti šmirgel papirom.

Plijesnive kožne cipele. Cipele popljesnive ako duže vremena leže u zatvorenom ormaru, na vlažnom podu, ili kraj vlažnog zida. Ako se je to dogodilo, onda ih treba najprije iščetkati, očistiti finim šmirgelpapirom; ili krpicom, koju su namočili u terpentin. Kad se je koža osušila, onda se namaže glicerinom.

Vrata koja stružu po podu. Takva vrata moraju se podići. Najprije ćemo ih skinuti, pa na baglame nataći prsten od kože, ili od bakrene žice. Nu ako nema između dovratka i gornjeg dijela vrata dosta prostora, onda ćemo vrata izblanjati na najdonjem dijelu. Ili ako je pod drven, onda i taj možemo malo istanjiti blanjom.

Kako se čisti nakit? Ako je nakit — narukvice, naušnice, lančići, prstenje i t. d. — napravljen iz čistog zlata ili srebra, onda ćemo ga očistiti na ovaj način: Zamoči nakit u sapunicu, a zatim ga osuši u drvenoj piljivini. Kamenčići se nakita izbrišu krpicom, ili malom četkicom, namočenom u alkohol. Nu drago kamenje, kao opal, tirkis i ostalo, ne smije se čistiti ni vodom ni alkoholom.

Sredstvo za čišćenje mrlja. Vrlo dobro sredstvo za čišćenje mrlja masnih i smolastih pravi se ovako: 8 gr. čistog benzina, 250 gr. čiste vinovice smiješa se, pa kad se je benzin posve rastopio, onda se tome doda još 80 gr. salmijakove žeste. U tu se mješavinu umoči čista krpica, pa se njom istaru navedene mrlje.

Čuvanje gumenih predmeta. Nekoji se gumeni predmeti upotrebljavaju u kućanstvu, a nekoji opet kod njege bolesnika. Ili ih upotrebljavali ili ne, svakako moramo znati, kako se čuvaju, inače bi se mogli pokvariti, ili otvrdnuti, a i popucati. Da se to ne dogodi, treba sve gumene cijevi, rukavice, boce i još štošta drugo, iza svaka dva mjeseca staviti u hladnu vodu na 24 sata. Gumene predmete moramo držati u tamnoj, ohladnoj prostoriji. U odveć hladnom prostoru guma puca, te lako prima u se miris masti, ulja ili benzina.

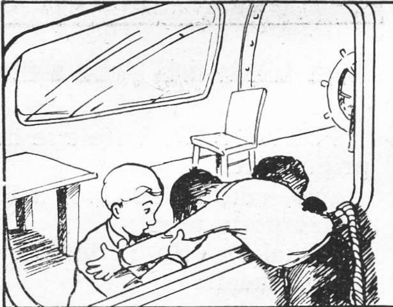
Čuvanje rublja u ormaru. Rublje, koje se rijetko upotrebljava, treba ponekad izvaditi iz ormara, objesiti i preložiti ga; to stoga, da ne postane lomljivo u pregibu. Veoma je dobro držati ormar otvorenim više sati za sunčanog dana, da u nj uđe svježi zrak, a da iz njeg nestane neprijatnog zadaha.

Pranje bojadisanog rublja. Obojeno rublje, naročito ono jeftino lako izgubi boju prigodom pranja; biva, izblijedi. Da se to ne dogodi, moramo rublje prije pranja namočiti u mlaku vodu, u koju smo prije ulili nekoliko kapi terpentina. Nadalje prigodom pranja ne smijemo upotrebiti preoštar sapun, a nikako sodu. Isto tako kad ga glačamo ne smije biti prevruće željezo.

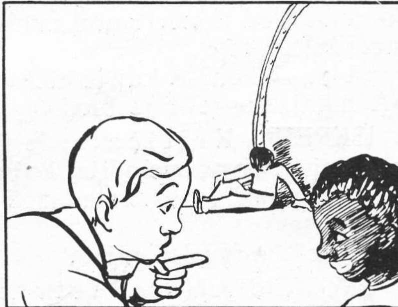
Ivan Sitarić

Mali Toma u balonu

Prema istoimenom romanu Mark Twaina *Slike i tekst od M. Fučića*

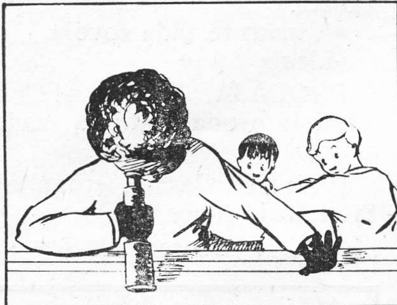
43. I dok su lavovi trgali svoga **druga na** komade i međusobno se **borili, balon** je odmaknuo četvrt milje **i zaustavio** se. Uz Tominu i Jimovu **pomoć** Huck se uvukao u gondolu **i** polumrtav sjeo u kut. Mali **junaci nisu** znali, gdje se nalaze.

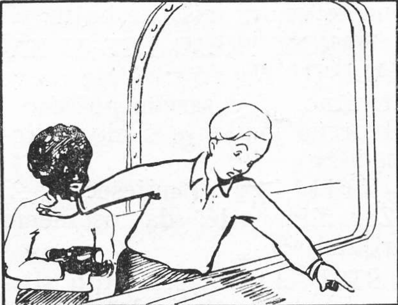
44. »Dečki! Sad mi je »plasiknulo«. Kladim se na svoj nožni palac, da smo u — S a h a r i!! To je jasno kao pekmez!« »Ta-ak? A gdje budeš prav za prav to Sahara? U Englezki ili u Škotski?« »Kakva Engleska? Sahara je pustinja u A f r i c i!!!

45. Vidjeli ste lavove i silni pijesak. Zar to nije najočitiji dokaz?« — »Ju, mila majka! To jeno nečuješno stvar. Hu, Afriko! Drago Afriko! Slatko Afriko! Moja djed došla u Haunibal ravno iz Afriko. Dečki, pa ja sam onda — doma! — Hura!«

46. »Hm, massa Tom... Tu nekaj ne budeš bilo u redu. To bilo nekaj hokus-pokus i kakti zacoprano! Tu dol već tri celo ura ja gledaj i skoro mi moja pošteno oka iscurilo kakti voda iz pumpa i ja ne vidiš na Sahari i Africi niti jedan jedino crnac.«

47. »Jime, pa crnci zapravo i ne žive u pustinji nego... Kolumbusa ti,... a što je ono tamo dolje? Dajte mi brzo dalekozor! Izgleda kao neka duga, duga i crna nit na pijesku...«

48. »Šta-a-a? Crna nit?? Pa to je... ja znam što je... to je — m e r i-

d i j a n! Zakleo bih se, da je pravi pravcati meridijan. Na zemljovidnoj karti t a k o je narisan! Dečki! Odletimo brzo tamo, spustimo se i pročitajmo redni broj toga meridijana! Onda ćemo sasvim stalno znati gdje smo.«

(Nastavit će se.)

SVJETSKI DOGAĐAJI

20. o ž u j k a. Francuska protestira radi događaja s Češkom. Izbrisan Münchenski sporazum.
21. Predsjednik Francuske u Londonu.
22. Litva je vratila memelsko područje Njemačkoj. — Slovačka postavila diplomatskog predstavnika u Poljskoj.
23. Hitler objavio dekret, po kojem protektor Reicha za Češku i Moravsku ovisi od vođe Reicha. — Msgr. Vološin, bivši predsjednik Karpatske Ukrajine, stigao u Zagreb.
24. Slovaci odbili madžarsku vojsku, koja je provalila u Slovačku. — Rumunjsko - njemački privredni sporazum.
25. Litva saopćuje, da će braniti svoje granice.
26. Veliki govor Mussolinija o zahtjevima Italije na Tunis, Suez i Džibuti.
27. Iz Ukrajine stigao biskup Dr Dionizije Njaradi, koji bio tamo delegat Svete Stolice. Nedoličan postupak Madžara prema Apostolskom delegatu.
28. Nacionalisti oslobodili Madrid.
29. Cijela Španjolska pristala uz generala Franca. Time je svršio 3-godišnji španjolski rat.
30. Poljska demantira, da joj je od Njemačke upućen ultimatum radi Danziga i koridora, koji Poljsku veže s morem.
31. Slovačko-madžarski sporazum o razgraničenju. — Sv. Stolica priznala slovačku državu. — Engleska i Francuska će braniti Poljsku u slučaju napadaja.

LIRIKA HRVATSKIH SVEUČILIŠTARACA

Kao što smo prije javili, izdaje Sveučilišni Pododbor Matice Hrvatske antologiju suvremenoga hrvatskog studentskog pjesništva u knjizi »L i r i k a h r v a t s k i h s v e u č i l i š t a r a c a«. Zbirka izlazi baš ovih dana na 140 str., a stoji broširana 20, a vezana 30 dinara, ako se izravno naruči od Sveučilišnog Pododbora Matice Hrvatske, Zagreb, Matičina ul. 2. U knjizi ima 130 pjesama od preko 20 pjesnika.

ZA ŠALU I SMIJEH!...

ČUDNA GOSTIONA. Gost (konobaru): »Kakva je to gostiona? Nema više juhe, nema više pečenja, a nema više ni variva! Donesite mi onda moj kaput!«

Konobar: »Žao mi je, ali i toga nema više...«

LIJEPA UTJEHA. Liječnik (pacijentu): »Dragi gospodine! Protiv vaše bolesti postoji samo jedan jedini lijek i taj obično ne pomaže ništa.«

SKROMNOST. Prosjak: »Imate li možda kakve stare hlače za mene, dobra gospođo?«

Gospođa: »Slučajno imam. Ali treba da se zakrpe.«

Prosjak: »Ništa ne čini, gospođo! Mogu ja i pričekati dotle.«

SAMOUBOJSTVO. »Već mi je dojadio taj život. Počinit ću samoubijstvo.«

»A na koji način?«

»Ne mogu se još odlučiti, da li za grom ili potres.«

NA SUDU. »Optuženi ste, da ste kao činovnik poreznog odjelenja skidali marke s listova i raznih spisa. Šta velite na to?«

»Oprostite, gospodine suče, ali ja sam strastveni filatelista.«

NAVIKA. »Baš je smiješno, da vaš konj stane kod svakog bunara.«

»Je, to vam je navika. Njegov prijašnji gazda bio je mljekar.«

ČAST. »Zamisli si, dragi Bartol, danes mi je telefuniral minister železnice.«

»A ja, zbilam? A kaj je htel?«

»A nikaj, pogrešil je broj.«

ISKRENO. Kritičar: »Je li ova zaista divna melodija, koju je sada glazba odsvirala, možda od vas?«

Muzičar: »Još nije!«

EMANCIPACIJA. Sestra: »Dakle ti uistinu kaniš zaprositi tu emancipiranu gospođicu Vandu?«

Brat: »Zašto veliš emancipirana?«

Sestra: »Pa zamisli samo: ona se već ni miša ne boji!«

NAKON PREMIJERE U KAZALIŠTU. Autor: »Vaše posve privatno, vaše sasvim pošteno i otvoreno mnijenje o mome komadu?«

Kritičar (smiješeći se): »Zar nije bolje, da ostanemo prijatelji?«

ŠTEDNJA. »Zašto Škoti sijeku repove mačkama?«

»Zato, kad mačka za vrijeme jake zime izlazi iz kuće, vrata se manje moraju otvarati i tako se manje topline potroši.«

ČAČKALICE. »Zašto Škoti ne upotrebljavaju čačkalice?«

»Jer nikada ne ostavljaju hranu za zubima!«

POSTEPENO. Sastale se dvije prijateljice.

»No, kako živiš sa svojim Emilom?« upita prva.

»Nikako! Vrlo je hladan naprama meni!«

»Kako to?«

»Pa tako! Kad smo se oženili, govorio mi je: »moja žarka ljubavi«. Nakon mjesec dana samo »zlato«. Kad je opet prošao jedan mjesec, govorio mi je: Elizabeta.«

»A kako te sada zove?«

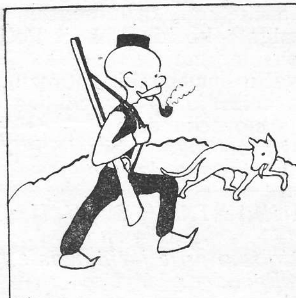
»Liza!«

PRODAJA. Prvi slikar: »Jesi li prodao što u zadnje vrijeme?«

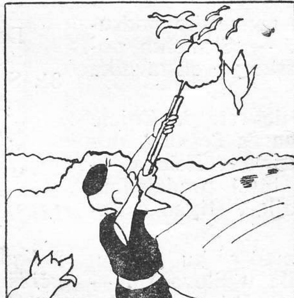
Drugi: »Jesam, jedan ogrtač i troje hlače.«

Sabrao Sl. Tr-ski

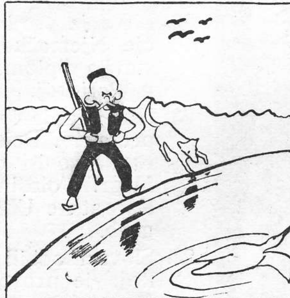
Dobrijan lovi divlje guske

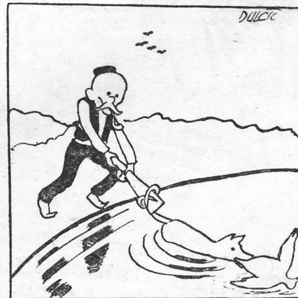
Digao se Dobrijan
lovac stari, vrli,
nosi pušku na ramenu,
u šumicu hrli!

Nije čika dugo išô,
pojavi se guska divlja,
a Dobrijan kao uvijek
puškom svojom ravno cilja!

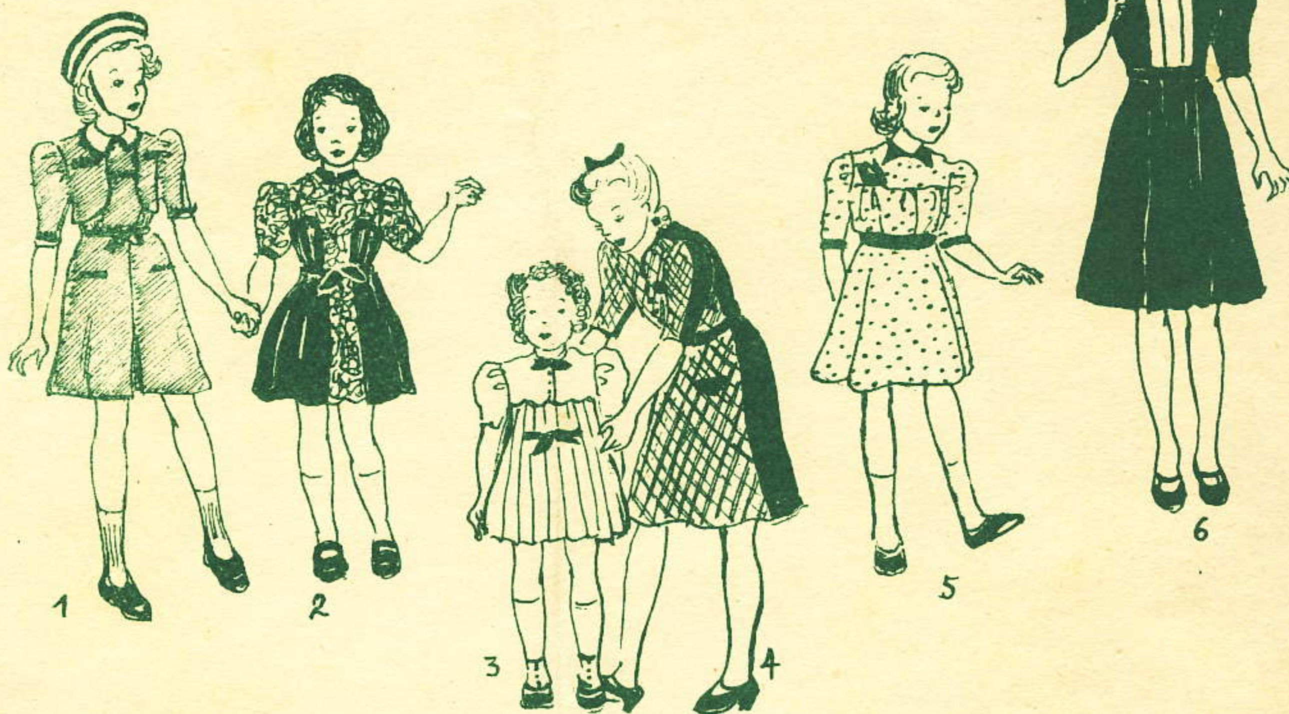
Ali glete tuge nove:
baš u vodu guska pada.
Mjesto guske već u ruci
Eto novog sada jada!

Dobrijan se i tu snađe,
pomaže mu Lisko brže:
Za pušku ga čika veže,
a pas vjerni gusku diže!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" stoji 4 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Dežeffićeva ul. 2.

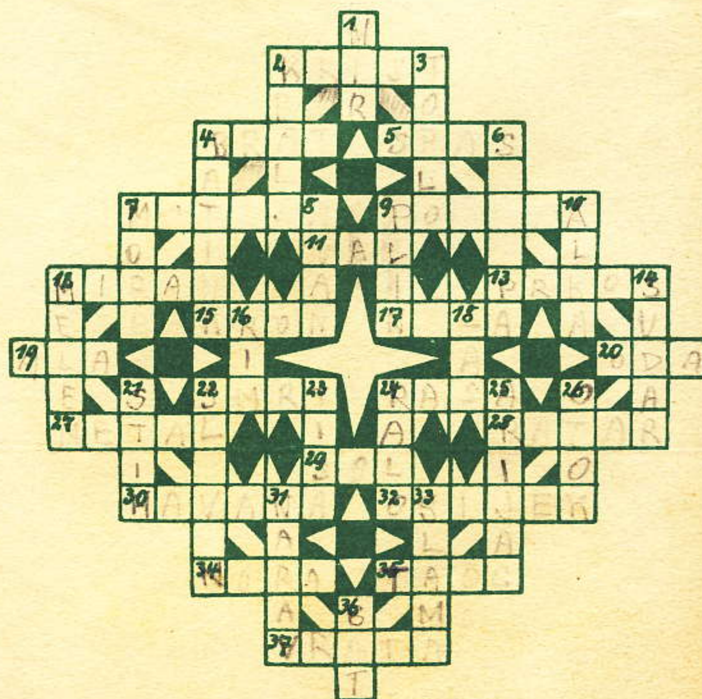
HALJINE ZA DJEVOJČICE

Donosimo nekoliko haljinica za naše djevojčice, jednobojne i šarene, jednostavne i kombinirane. Pregledajmo dobro garderobu naših mezimica, načinimo — s malo truda i izdataka i ljubavi — od staroga novo. — **1.** Dražesna haljinica s bolerom. Cijelo odijelo ukrašeno je tamnijim jednobojnim nazubcima. — **2.** Kombinirana zelena haljina sa šarenim. Suknjica je dosta naborana. — **3.** Haljina za manju djevojčicu na pasac u svijetloplavoj boji. Vezanke su od baršuna u nešto tamnije plavoj boji. — **4.** Kombinirana haljina za nešto veću djevojčicu. Stražnji dio je smeđ, a prednji kockasto-zelen. Džepovi također smeđi. — **5.** Ružičasta haljinica s točkama. Gornji dio krojen je na pasac. Ovratnik, pojas, narukavci i maramica jednobojni, modri. — **6.** Haljinica za nešto veću djevojčicu. — Tamnoplava s bijelim umetkom sprijeda. Na ovratniku nekoliko šarenih cvjetića.

Križaljka

Složio M. Fučić, Zagreb

Okomito: 1. tišina, 2. vladar, 3. nije hladno, 4. štap, 6. hrvatski kipar (talij. cipela), 7. velika slana voda, 8. mortar (u njemu se tuče kava, so, bez h), 9 gas, 10. sinjska igra, 11. napolje, 12. meće se na ranu, 14. sukob, sraz, 16. vječni grad, 18. plin (tuđ.), 21. dio kitice, vers. 22. siguran, 23. rijeka u Vojvodini, 24. dio pluga, 25. skupina evrop., koja nije semitska, 26. zemljopisni pojam, 31. priroda, 33. ostatak iza vršenja pšenice, 36. štap (kraći oblik).

Vodoravno: 2. Isus, pomazanik, 4. brat je bratu . . ., 5. spasenje, 7. evanđelist, 9. vojnici u gradu, tvrđavi, 11. talas, 12. tih, nije nemiran, 13. inat, 15. brat Mojsijev, 17. njom se ide, 19. zmaj, uzvik u čudu, 20. uzvišena pjesma u čast nekoga, 22. završava život, 24. rod, pleme, 27. kovina (tuđ.), 28. težak, kopač, 29. začin, 30. glavni grad Kube, 32. glavni grad Slavonije, 34. crna, žensko ime, 35. Čovjek u zalogu, 37. otvor za ulaz i izlaz.

Rješenja treba poslati do 30. travnja. Među odgonetače podijelit će se 20 lijepih romana.

RJEŠENJE I NAGRADE IZ BR. 7

Vodoravno: Pokus, 5. Emona, 9. Anice, 10. Karat, 11. Kim, 12. Ili, 13. Igo, 14. Anapa, 16. Tsana, 18. Alani, 20. Matoš, 23. Mator, 26. Nazor, 27. Lješ, 29. Ton, 30. Kos, 31. Onako, 32. Akova, 33. Napor, 34. Haron. — Okomito: 1. Paket, 2. Onika, 3. Kim, 4. Seina, 5. Ekipa, 6. Ori, 7. Nagon, 8. Atoli, 14. Anton, 15. Alkar, 17. Alt, 19. Alt, 20. Miljon, 21. Atena, 22. Šator, 23. Monah, 24. Olovo, 25. Risan, 28. Šap, 30. Kor.

Po 5 knjiga dobili su: I. Oleh iz B., O. Ekić iz P. i M. Maltarić iz N. Po jednu knjigu: Lj. Karajčev iz N. B., M. Luetić iz P., Š. Segarić iz I., M. Horvat iz Zagreba i M. Bradić iz Č.